

QORAQALPOG'ISTON
RESPUBLIKASI
EKOLOGIYA VA
ĀTROF-MUHITNI
MUHOFAZA QILISH
QO'MITASI

QARAQALPAQSTAN
RESPUBLIKASÍ
EKOLOGIYA HÁM
QORSHAĞAN
ORTALÍQTÍ QORĞAW
KOMITETI

230100 Nókís qalası, Tań nuri №181-úy Tel.: (361) 224-08-77, Faks.: 224-19-51
el pochta: nukus@uznature.uz; rktabiat@exat.uz

2021 jıl “8” oktyabr

№ 01/18-2156

Nókis qalası

МАЪЛУМОТНОМА

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлиги Хоразм Маъмун академияси З - босқич таянч докторанти Бекчанова Мохирахон Худайберган қизининг 03.00.06 – зоология ихтисослиги бўйича фалсафа фанлари доктори (Phd) илмий даражасини олиш учун тайёрлаган “Куи Амударё округи тунлам капалакларининг (Noctuidae, Lepidoptera) фаунаси, биологияси ва экологик хусусиятлари” мавзусидаги диссертация ишининг максади Куи амударё округи тунламлари (Noctuidae) фаунаси, биоэкологияси ҳамда зоогеографик хусусиятларини тадқиқ этиш, табиий биоценозлар ва агроценозлардаги ахамиятини очиб беришга қаратилган.

Диссертация мавзуси ҳозирги давринг долзарб масалаларидан бири биологик хилма-хилликни ўрганишга бағишлиланган. Тадқиқотлар асосан Куи Амударё округининг 20 га яқин масканида ушланган бўлиб, таҳлиллар асосида тунлам капалакларнинг 14 та кенжага оиласуб 158 тури аниқланган.

Куи амударё округидаги тунлам капалаклар тур таркиби (фаунаси), биологик хусусиятлари, зоогеографияси, таксономик шархи, экологиясига доир материаллардан уларнинг учраш микдори, эркак ва урғочиларининг нисбати, популяция зичлиги, биотоплар бўйича тақсимоти, озуқа ихтисослиги, биотик ва абиотик омилларнинг таъсири чуқур таҳлил этилган диаграммаларда ўз аксини топган.

Диссертант тадқиқот олиб борган минтақада салбий омиллар таъсирида З та турнинг (*Cucullia biorhata* (Fischer de-Waldheim, 1840), *Rhyacia arenacea* (Hampson, 1907), *Eicomorpha antiqua* (Staudinger, 1888)) сони жуда камайганлиги аниқланган, уларнинг биологик ва экологик хусусиятлари тўлиқ ўрганилган. Тақдим этилган маълумотлардан биохилма-хиллик кадастрни яратиш ва мониторингини олиб бориш ҳамда муҳофазага муҳтоҷ турларни сақлаб қолиш, табиий худудларни муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланишни назорат қилиш инспекцияси фаолиятида амалга оширилиши лозим бўлган таҳлил, тегишли хулоса ва тавсиялар беришда ва улардан фойдаланишда самара беради.

Ушбу тавсиялар Қоралпоғистон Республикасининг экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш кўмитаси фаолиятида муҳофазага муҳтоҷ тунлам капалаклар турларини аниклаш ва сақлаб қолиш амалиётига жорий килинган.

Диссертация иши республика хайвонот дунёси хилма хиллигини сақлаб қолишида муҳим аҳамият касб этади.

Раис

А.Сапаров